

Šį puslapį išvertė mašininio vertimo programa [Nuoroda]. Mašininuose vertimuose gali būti klaidų, tekstas gali būti nevisiškai aiškus ir tikslus. Ombudsmenas neprisiima atsakomybės už jokių neatitikimų. Patikimiausią ir teisiškai tikslią informaciją rasite originale anglų kalba, kurio nuoroda pateikta pirmiau. Daugiau informacijos rasite mūsų kalbų ir vertimo politikoje [Nuoroda].

Europos ombudsmenės sprendimas baigti tyrimą dėl skundo 297/2013/(RA)FOR prieš Europos Komisiją

Sprendimas

Byla 297/2013/FOR - **Atidaryta** 12/03/2013 - **Sprendimas** 19/12/2013 - **Susijusios įstaigos** Europos Komisija (Ginčą išsprendė institucija) | Europos Komisija (Tolesnis tyrimas nėra pateisinamas) |

Skundas susijęs su pakartotiniu Komisijos ad hoc etikos komiteto pirmininko paskyrimu. Šį komitetą sudaro trys šiuo metu Komisijoje nedirbantys asmenys. Jos užduotis – patarti Komisijai etikos klausimais, kylančiais įgyvendinant Komisijos Komisijos narių elgesio kodeksą. Visų pirma Komitetas pataria etikos klausimais, kai buvęs Komisijos narys nori pradėti dirbti.

Ombudsmenas pažymėjo, kad pirmininkas susidūrė su interesų konfliktu, nes jis taip pat dirbo advokatu, atstovavusiu privataus sektoriaus klientų interesams Komisijoje. Ji nustatė, kad pakartotinis Komisijos pirmininko paskyrimas lėmė situaciją, kai pirmininkas iš tikrųjų spręs dėl Komisijos narių, kurie, atsižvelgiant į jų dabartines pareigas, turėjo didelę įtaką sprendžiant klausimus, turinčius didelę įtaką privatiems pirmininko klientams, užimtumo perspektyvų ateityje.

Todėl Ombudsmenas nusprendė, kad pirmininko privatūs interesai galėjo turėti neigiamos įtakos jo, kaip komiteto pirmininko, pareigų vykdymui.

Ombudsmenui nereikėjo teikti jokių rekomendacijų Komisijai, nes Komisija pakeitė pirmininką prieš užbaigdama ombudsmeno tyrimą.

Dėl skundo aplinkybių

1. Europos Komisija yra Sutarčių sergėtoja. Kas saugo sargybinių? Žinoma, tai daro ES teismai ir ombudsmenas. Komisija taip pat sukūrė savo stabdžių ir atsvarų mechanizmus. Vienas iš tokių mechanizmų yra Komisijos ad hoc etikos komitetas [1] . Ad hoc etikos komitetas, kurį

sudaro trys šiuo metu Komisijoje nedirbantys asmenys, teikia Komisijai nuomones bendrais etikos klausimais, kylančiais aiškinant Komisijos narių elgesio kodeksą [2] . Ad hoc etikos komitetui taip pat tenka konkrečiai užduotis – pateikti Komisijai nuomonę etikos klausimais, kurie gali kilti, kai Komisijos narys nori pradėti darbą išėjęs iš Komisijos. Komisija, atsižvelgdama į savo ad hoc etikos komiteto išvadas, nusprendžia, ar planuojamas darbas gali pakenkti Komisijos vientisumui [3] .

2. 2013 m. vasario 8 d. skundo pateikėjai, trys NVO, žinomos kaip „LobbyControl“, „Corporate Europe Observatory“ ir „Corporate Accountability International“, pateikė ombudsmenui skundą dėl vieno iš trijų ad hoc etikos komiteto narių pakartotinio skyrimo [4] . Jie paaiškino ombudsmenui, kad 2013 m. sausio 14 d. susisiekė su Komisija ir išreiškė susirūpinimą dėl šio ad hoc etikos komiteto nario pakartotinio skyrimo (nors skundo pateikėjas nurodė šį asmenį savo viešuose pareiškimuose šiuo klausimu, Ombudsmenas tiesiog nurodys šį asmenį A nariu). Skundo pateikėjai nurodė Komisijai, kad Komisijos sprendimo, kuriuo įsteigiamas ad hoc etikos komitetas, 4 straipsnyje teigiama, kad ad hoc etikos komiteto nariai turi įrodyti „*savarankiškumą, nepriekaištingą profesinį elgesį, taip pat gerai išmanyti esamą Komisijos teisinę sistemą ir darbo metodus*“. Skundo pateikėjai pažymėjo, kad A narys, į pensiją išėjęs aukšto rango Komisijos pareigūnas, šiuo metu dirba didelėje advokatų kontoroje, kuri savo klientams teikia lobistines paslaugas ES klausimais. Ji pridūrė, kad advokatų kontora nėra prisijungusi prie Komisijos ir Parlamento skaidrumo registro. Todėl skundo pateikėjai suabejojo A narės nepriklausomumu ir profesiniu elgesiu ir paprašė Komisijos persvarstyti savo sprendimą vėl paskirti A narį ad hoc etikos komiteto nariu. Komisijai atsisakius, skundo pateikėjai kreipėsi į Ombudsmeną.

Tyrimo dalykas

3. Skundo pateikėjai teigia, kad:

- Komisijos sprendimas dar kartą paskirti vieną iš jos ad hoc etikos komiteto narių pažeidžia 2003 m. Komisijos sprendimo, įsteigiančio ad hoc etikos komitetą, 4 straipsnį.
- Ad hoc etikos komiteto veikla nėra pakankamai skaidri.

4. Skundo pateikėjai teigia, kad:

- Komisija turėtų atšaukti minėtą pakartotinį skyrimą ir paskirti pavaduojantį asmenį, kuris atitinka ir, atrodo, atitinka nepriklausomumo reikalavimą.
- Komisija turėtų pradėti taikyti aktyvią skaidrumo politiką: a) ad hoc etikos komiteto narių gyvenimo aprašymus ir interesų deklaracijas skelbti internete, kaip tai daroma Komisijos specialiųjų patarėjų atveju; b) didinti ad hoc etikos komiteto narių ir jo sprendimų skaidrumą internete.
- Siekdama užtikrinti, kad sprendimai dėl Komisijos narių etikos būtų tikrai nepriklausomi, Komisija turėtų ilginiui įsteigti nepriklausomą etikos komitetą, kurio įgaliojimai būtų platesni ir geriau apibrėžti nei dabartinis komitetas, kuris visų pirma sprendė klausimus, susijusius su pasibaigus tarnybos laikui. Šis komitetas turėtų būti visiškai nepriklausomas ir sudarytas iš viešojo administravimo etikos ekspertų.

Tyrimas

5. Skundo pateikėjai skundą ombudsmenui pateikė 2013 m. vasario 8 d. Ombudsmenė paprašė Komisijos iki 2012 m. birželio 30 d. pateikti nuomonę dėl skundo. Savo rašte, kuriuo pradedamas tyrimas, ombudsmenas paprašė Komisijos pateikti pastabas dėl šių klausimų:

1) Ar A narys atitinka 2003 m. Komisijos sprendimo, įsteigiančio ad hoc etikos komitetą, 4 straipsnyje nustatytus kriterijus, kuriame teigiama, kad narių skyrimas reikalauja jų „nepriklausomumo, nepriekaištingo profesinio elgesio, taip pat gerų žinių apie esamą Komisijos teisinę sistemą ir darbo metodus“. Visų pirma Ombudsmenas paprašė Komisijos apsvarstyti:

a) poreikį apsvarstyti galimą interesų konfliktų atsiradimą šio ad hoc etikos komiteto nario atžvilgiu;

b) tai, kad teisės subjektas, kuriam jis dirba, nėra prisijungęs prie Skaidrumo registro;

c) jo nepriklausomumą vertinant galimus interesų konfliktus, susijusius su buvusiais Komisijos nariais;

d) Komisijai trūksta informacijos apie minėtos advokatų kontoros klientų tapatybę.

2) ar ad hoc etikos komiteto veikla ir narių interesai yra pakankamai skaidrūs.

3) ar Komisija turėtų įsteigti nepriklausomą etikos komitetą, turintį platesnius ir geriau apibrėžtus įgaliojimus nei dabartinis komitetas, kuris visų pirma nagrinėja klausimus, susijusius su pasibaigus tarnybos laikui.

6. 2013 m. gegužės 8 d. skundo pateikėjai susisieikė su ombudsmenu ir iškėlė du papildomus su tyrimu susijusius klausimus:

1) Parlamento nario A vaidmuo, kurį tariamai atliko OLAF tyrimas, po kurio Komisijos narys J. Dalli atsistatydino iš Komisijos;

2) skundo pateikėjas taip pat nurodė, kad sužinojo, jog A narė, kaip teisininkė, teikia konsultacijas tabako pramonei. Skundo pateikėjai teigia, kad tai yra PSO Tabako kontrolės pagrindų konvencijos 5 straipsnio 3 dalies įgyvendinimo gairių pažeidimas.

7. Tada ombudsmenas atkreipė Komisijos dėmesį į šiuos papildomus klausimus ir paprašė, kad ji juos išnagrinėtų savo nuomonėje.

8. 2013 m. liepos 23 d. Komisija pateikė nuomonę ombudsmenui. Ombudsmenas perdavė Komisijos nuomonę skundo pateikėjams. 2013 m. rugsėjo 15 d. jie pateikė pastabas dėl šios nuomonės Ombudsmenui.

9. 2013 m. lapkričio 26 d. Ombudsmenas nusiuntė laišką Komisijos pirmininko pavaduotojui M. Šefčovičiui, kuriame išdėstė argumentus, kuriais būtų galima pagrįsti galimą būsimos rekomendacijos Komisijai projektą, kuriame prašoma pakeisti A narį.

10. 2013 m. gruodžio 18 d. vidurdienio spaudos konferencijoje Komisija nurodė, kad nusprendė pakeisti A narį ad hoc etikos komiteto nariu.

Ombudsmeno analizė ir išvados

A. Įgaliojimas ir susijęs prašymas dėl A nario skyrimo į ad hoc etikos komitetą

Ombudsmenui pateikti argumentai

11. Skundo pateikėjai skunde ombudsmenui teigė, kad Komisijos sprendimas paskirti A narį į ad hoc etikos komitetą pažeidė 2003 m. Komisijos sprendimo, įsteigiančio ad hoc etikos komitetą, 4 straipsnį, kuriame teigiama, kad skiriant narius reikia „nepriklausomumo, nepriekaištingo profesinio elgesio, taip pat gerai išmanyti esamą Komisijos teisinę sistemą ir darbo metodus“. Skundo pateikėjai teigė, kad A narė neturi nei nepriklausomumo lygio, nei nepriekaištingo profesinio elgesio, būtino šiems kriterijams įvykdyti.

12. Skundo pateikėjai pažymėjo, kad A narys šiuo metu yra korporatyvinis teisininkas ir (arba) lobistas didelėje tarptautinėje advokatų kontoroje. Jie pridūrė, kad advokatų kontoros, kurioje jis dirba, interneto svetainėje potencialūs klientai informuojami, kad advokatų kontora siūlo „teisinę ir politinę kompetenciją“ ir kad advokatų kontora gali padėti „suderinti vyriausybę ar ES institucijas... konsultuoti parlamentinio ir politinio proceso klausimais, rengti ir teikti siūlomų teisės aktų pakeitimus“. Advokatų kontoros interneto svetainėje A narys taip pat apibūdinamas kaip besispecializuojantis Europos Komisijos politikos, Bendrijos teisės ir konkurencijos teisės, prekybos, bankininkystės, mokesčių, vyriausybės santykių ir viešosios politikos srityse. Skundo pateikėjas teigė, kad terminai „vyriausybės santykiai ir viešoji politika“ yra lobistinės veiklos paslaugų sinonimai.

13. Skundo pateikėjai pridūrė, kad 2007 m., kai A narys A paliko savo pareigas Komisijoje dirbti advokatų kontoroje, Komisija pritarė jo persikėlimui į advokatų kontorą su sąlyga, kad jis vienerius metus nedalyvaus buvusių kolegų veikloje ir nenagrinės bylų, susijusių su ankstesniu skyrimu. Skundo pateikėjai taip pat pažymėjo, kad advokatų kontora, kurioje dirba A narė, nėra užsiregistravusi ES savanoriškame Skaidrumo registre, nepaisant to, kad ji teikia lobistines paslaugas. Skundo pateikėjų teigimu, tai reiškia, kad neįmanoma pamatyti, kuriems klientams A narys ir jo kolegos dirba. Skundo pateikėjai padarė išvadą, kad tai, jog A narys dirba advokatų kontoroje, kuri teikia lobistines paslaugas, tačiau nėra prisijungusi prie Skaidrumo registro, kelia abejonių, ar A narys turi „netinkamą profesinį elgesį“ etikos ir lobistinės veiklos srityje.

14. Skundo pateikėjai pateikė A nario susitikimo su Komisijos Teisės tarnybos pareigūnais 2011 m. rugsėjo mėn. ir 2012 m. rugsėjo mėn. pavyzdžius, kad atstovautų tabako bendrovės interesams. Skundo pateikėjai informavo ombudsmeną, kad Komisija raštu kreipėsi į skundo pateikėjus, tvirtindama, kad A narės ryšiai su Komisijos Teisės tarnyba apsiriboja teisiniais klausimais, susijusiais su Tabako direktyva, todėl šie ryšiai nėra lobizmas. Šiuo atžvilgiu skundo pateikėjai pažymėjo, kad teisinė patirtis yra reikalinga ir naudojama lobistinėje veikloje visą laiką, o teisinė kalba arba ginčai dėl teisinio teksto aiškinimo yra bendra lobistinės veiklos strategija.

15. Skundo pateikėjai teigė, kad nario A vaidmuo, atstovaujantis tabako bendrovei (ir kitiems verslo klientams), kelia abejonių dėl jo nepriklausomumo ir jo gebėjimo griežtai įvertinti galimus interesų konfliktus ir nuspręsti, ar buvę Komisijos nariai, persikeliantys į privataus sektoriaus lobistines darbo vietas, yra tinkami, ar reikėtų nustatyti sąlygas ir apribojimus ir, jei taip, kokios. Skundo pateikėjai teigė, kad, kalbant apie vaidmenį patariamajame etikos organe, kurio sąžiningumas ir skaidrumas yra itin svarbūs visuomenės pasitikėjimui Europos Komisija, ypač svarbu yra interesų konfliktų atsiradimas. Skundo pateikėjo teigimu, protinga manyti, kad tai „labai nuostabu“, kad A narys gali pakeisti vaidmenis – nuo savo vaidmens ad hoc etikos komitete – prie savo vaidmens atstovaujant privatiems klientams ES klausimais. Tai neabejotinai kelia klausimų dėl A nario, kaip „aukščiausio ES patarėjo etikos klausimais“, nepriklausomumo.

16. Skundo pateikėjai teigė, kad, kadangi neįmanoma, kad nėra kito asmens, turinčio atitinkamą kompetenciją, bet be tokio ginčijamo nepriklausomumo ir profesinio elgesio, kuris galėtų būti ad hoc etikos komitete, nebuvo pagrįsta iš naujo paskirti A narį į šias pareigas.

17. Skundo pateikėjai taip pat pareiškė, kad nors ad hoc etikos komiteto dar nebuvo paprašyta įvertinti kitus etinius klausimus, išskyrus Komisijos narių įdarbinimo pasibaigus kadencijai klausimą, tai nereiškia, kad jis negali to padaryti. Jie teigė, kad, pavyzdžiui, jei klausimai, dėl kurių Komisijos narys J. Dalli buvo atsistatydinęs, būtų perkeltas į ad hoc etikos komitetą, o ne OLAF, narys A, kuris atstovauja tabako bendrovei, būtų vertinęs atvejį, susijusį su tuo, ką skundo pateikėjas vadina „tabako pramonės lobizmo skandalu“. Jie nurodė, kad bet kuriuo atveju, jei Komisija nuspręs pasinaudoti galimybe prašyti ad hoc etikos komiteto patarimo platesniais etikos klausimais (t. y. atvejais, susijusiais ne tik su interesų konfliktais pasibaigus tarnybos laikui), A narės nepriklausomumas iš karto taptų problema, ypač tol, kol lieka neaišku, kas yra A nario klientai ir advokatų kontora, kurioje jis dirba.

18. Tada skundo pateikėjai primygtinai reikalavo, kad Komisija būtų įvertinusi A valstybę narę dėl galimų interesų konfliktų. Nežinont, kieno interesus atstovauja A, kaip advokatas ar lobistas, neaišku, kaip Komisija būtų galėjusi tai padaryti.

19. Skundo pateikėjai taip pat pažymėjo, kad Komisija atsakė į jiems susirūpinimą keliančius klausimus ir nurodė:

„Nario A advokato veikla su advokatų kontora, teikiančia paslaugas, inter alia, Europos teisės srityje, neturi įtakos jo, kaip ad hoc etikos komiteto nario, nepriklausomumui. Tai, kad [didelė

tabako bendrovė] yra viena iš daugelio [advokatų kontoros pavadinimas] klientų ir kad [narys A] šiai bendrovei teikė teisinės konsultacijas, neturi įtakos nei ad hoc etikos komiteto, nei [A nario] nepriklausomumui vykdant jo, kaip šio komiteto nario, įgaliojimus. Teikdamas teisinės konsultacijas bendrovėms, [narys A] privalo laikytis teisininko profesijai taikomų taisyklių. Veikdamas kaip Komiteto narys ir kartu su kitais nariais prisidėdamas prie Komisijai teiktinų nuomonių, jis veikia visiškai nepriklausomai. Komiteto narių įgaliojimai buvo pratęsti dėl to, kad jie gerai išmanė ES institucijas ir anksčiau įrodė savo nepriklausomumą. Komisija yra įsitikinusi, kad iškilus interesų konflikto pavojui, kuris gali pakenkti jo nepriklausomumui vykdant savo įgaliojimus, šis narys nedelsdamas informuos kitus Komiteto narius ir Komisiją, kad būtų apsaugotas Komiteto nešališkumas ir nepriklausomumas.“

20. Skundo pateikėjai teigė, kad šis atsakymas rodo, jog Komisija visiškai remiasi ad hoc etikos komiteto narių „numanomu sąžiningumu“, o tai ir yra klausimas. Jie teigė, kad todėl mano, jog šis atsakymas yra netinkamas.

21. Be to, dėl Komisijos atsakyme pateikto pareiškimo dėl ad hoc etikos komiteto narių „ankstesnio nepriklausomumo įrodymo“ skundo pateikėjai pažymėjo, kad ad hoc etikos komitetas, kuriam pirmininkavo A narys, per praėjusius trejus metus nesilaikė griežto požiūrio į „sukamųjų durų“ reiškinio reguliavimą, kuris pateisintų tokio pobūdžio tvirtinimą.

22. Be to, dėl Komisijos atsakyme pateikto pareiškimo, kad ad hoc etikos komiteto nariai „nedelsdami informuotų kitus Komiteto narius ir Komisiją, jei jiems kiltų interesų konflikto rizika“, skundo pateikėjai pareiškė, kad neaišku, ar tai tik optimistinė prielaida, ar yra vidaus taisyklių, kuriose būtų nustatyta, kada ir kaip nariai turi tai daryti. Skundo pateikėjai teigė, kad neaišku, ar taip nutiko per devynerius metus nuo ad hoc etikos komiteto įsteigimo. Jei ne, Komisijos pareiškimas toli gražu nėra nuraminantis. Jos pridūrė, kad pasikliauti savanoriška ad hoc etikos komiteto narių iniciatyva tikrai nepakanka, kad būtų išvengta interesų konfliktų rizikos ir užtikrintas ad hoc etikos komiteto narių nepriklausomumas.

23. Skundo pateikėjai taip pat nurodė Komisijai užduotą klausimą, ar A narys, kaip ad hoc etikos komiteto narys, konsultavo dėl sprendimų, susijusių su buvusiais Komisijos nariais, kurie persikėlė į įmones, kurios buvo advokatų kontoros, kurioje dirbo A narys, klientai. Tai, skundo pateikėjo teigimu, yra aiškus A narės interesų konfliktas. Tačiau Komisija pažymėjo, kad ji „neturi informacijos apie advokatų kontoros, teikiančios konsultacijas bendrovėms, kurios gali įdarbinti buvusius Komisijos narius, tapatybę“. Jie taip pat pažymėjo, kad „tai, kad vienas iš privačių subjektų, kuriems šiuo metu dirba buvęs Komisijos narys, gali būti vienos ar kitos advokatų kontoros klientas, nekelia jokio interesų konflikto ar nesuderinamumo rizikos, susijusios su Sutartyje arba Komisijos narių elgesio kodekse nustatytais įsipareigojimais.“ skundo pateikėjai teigė, kad jie nemano, jog tai yra tinkamas atsakymas. Jų teigimu, akivaizdu, kad jei Komisijos narys nori persikelti į įmonę, kuri yra privatus įmonės, kurioje dirba A narė, klientas, kyla prima facie interesų konflikto rizika.

24. 2013 m. gegužės 8 d. skundo pateikėjai susisiekė su ombudsmenu, kad iškeltų papildomų klausimų, susijusių su ombudsmeno tyrimu. Tada ombudsmenas atkreipė Komisijos dėmesį į šiuos papildomus klausimus ir paprašė, kad ji juos išnagrinėtų savo nuomonėje. Apibendrinant,

skundo pateikėjai informavo Ombudsmeną, kad iš nutekintos OLAF ataskaitos dėl klausimų, lėmusių buvusio Komisijos nario J. Dalli atsistatydinimą, atsirado papildomų įrodymų, dėl kurių A narystė ad hoc etikos komitete buvo politiškai nepagrįsta ir morališkai nepriimtina. Jie nurodė, kad OLAF ataskaitoje atskleidžiama, jog skundą Europos Komisijai pateikusi tabako bendrovė paskatino OLAF tyrimą ir kad šiai tabako bendrovei padėjo narys A (kuris šiuo klausimu užmezgė ryšius su labai vyresniu Komisijos pareigūnu). Taigi skundo pateikėjai teigia, kad A narys atliko lemiamą vaidmenį renginiuose, dėl kurių atsistatydino buvęs Komisijos narys J. Dalli. Jų teigimu, šis vaidmuo parodo nepriimtina interesų konfliktą šiais būdais.

25. Skundo pateikėjai pažymėjo, kad tabako bendrovė kreipėsi į A narį dėl patarimo, kaip spręsti šį klausimą, nes ji buvo A nario klientė. Tada jų vardu A narys susisiekė su labai vyresniu pareigūnu, kuris savo ruožtu perdavė skundą OLAF. Visą šį laiką A narys dalyvavo ad hoc etikos komitete, kuriam pavesta ne tik konsultuoti Komisijos narius, kai jie išeina iš Komisijos, bet ir prašyti Komisijos pirmininko pateikti nuomones visais bendrais etiniais klausimais, susijusiais su Komisijos narių elgesio kodekso aiškinimu. Todėl tikėtina, kad, skundo pateikėjų teigimu, Komisijos pirmininkas galėjo perduoti tabako bendrovės skundą ad hoc etikos komitetui. Dėl to A narė patektų į absurdišką interesų konfliktą.

26. Skundo pateikėjai teigė, kad informacija apie A narės vaidmenį (ką skundo pateikėjai vadina) „Dalli affair“ („Dalli affair“), atskleista nutekintoje OLAF ataskaitoje, rodo pradinį skundo pateikėjų susirūpinimą, kad, kalbant apie etikos patariamąjį organą, kurio sąžiningumas ir skaidrumas yra itin svarbūs visuomenės pasitikėjimui Komisija, ypač svarbu, kad kiltų interesų konfliktai. Jie pridūrė, kad kadangi A narys dirba lobistų ir (arba) teisėsaugininkų, turinčių neatskleistų verslo klientų, veikloje, jo nepriklausomumas yra iš esmės abejotinas, taip pat jo gebėjimas tinkamai patarti Komisijai interesų konfliktų „sukamųjų durų“ reiškinio atvejais ir visais bendrais etiniais klausimais, susijusiais su Komisijos narių elgesio kodekso aiškinimu. Šiomis aplinkybėmis skundo pateikėjai dar kartą pareikalavo, kad Komisija atšauktų A nario pakartotinį skyrimą į ad hoc etikos komitetą.

27. Kai skundo pateikėjai pateikė Komisijai iš nutekintos OLAF ataskaitos kilusius susirūpinimą keliančius klausimus, 2013 m. birželio 19 d. Komisija tiesiogiai atsakė skundo pateikėjams. Skundo pateikėjai pateikė ombudsmeniui Komisijos laiško, kuris buvo pridėtas prie ombudsmeno bylos medžiagos, kopiją. Tame rašte Komisija nurodė, kad A narys A nevaicino jokio vaidmens OLAF tyrime, susijusiame su buvusiu Komisijos nariu J. Dalli. Komisija nurodė, kad 2012 m. gegužės mėn. A narė susisiekė su vyresniu Komisijos pareigūnu, kad pasiteirautų, kaip tabako bendrovė galėtų oficialiai informuoti Komisiją apie savo susirūpinimą. Nuo to laiko Komisija teigia, kad A narė šiuo klausimu nedalyvavo. Komisijos teigimu, nebuvo jokio poveikio jo, kaip ad hoc etikos komiteto nario, vaidmeniui ir ryšio su juo, ir nebuvo jokio pagrindo jo iš naujo paskirti į pareigas. Be to, Komisija pareiškė, kad ad hoc etikos komitetui tenka ypatingas vaidmuo, t. y. patarti dėl Komisijos narių įdarbinimo tam tikrą laikotarpį po jų pasitraukimo iš Komisijos ir dėl bendrų etikos klausimų, susijusių su Komisijos narių elgesio kodeksu. Be to, ji nurodė, kad kai Komisija gavo tabako bendrovės skundą, jis buvo nusiųstas OLAF, kuri yra tinkama institucija tokiems skundams nagrinėti. Komisijos teigimu, tokie klausimai niekada nebūtų perduodami ad hoc etikos komitetui. Taigi galimo interesų konflikto klausimas niekada neiškilo. Komisija padarė išvadą, kad neketina atšaukti A nario skyrimo į ad

hoc etikos komitetą.

28. Ombudsmenui išsiųstoje nuomonėje Komisija pirmiausia patvirtino visus Komisijos generalinio sekretoriaus 2013 m. sausio 28 d. atsakyme į vieną iš skundo pateikėjų išdėstytus aspektus. Tada, kaip prašė Europos ombudsmenas, jis parengė tam tikrą punktų skaičių.

29. Dėl Komisijos pozicijos dėl būtinybės išvengti interesų konfliktų, susijusių su A nare, Komisija pareiškė, kad ji yra įsipareigojusi skatinti etiką ir skaidrumą. Ji pridūrė, kad ji nustatė politiką, kuria siekiama veiksmingai valdyti interesų konfliktų klausimą ir užkirsti kelią interesų konfliktams. Tačiau Komisija nesutinka su skundo pateikėjo susirūpinimu dėl galimo interesų konflikto, kuriame dalyvauja kuris nors iš trijų ad hoc etikos komiteto narių, atsiradimo.

30. Komisija pažymėjo, kad skundo pateikėjai mano, jog ad hoc etikos komitetas neatitinka būtinų nepriklausomumo reikalavimų. Tačiau Komisija tvirtino, kad skundo pateikėjai nepateikė jokio konkretaus fakto, pagrindžiančio jų vertinimą ir (arba) įtarimą. Tam, kad būtų galima nustatyti interesų konflikto atsiradimą, reikėtų nurodyti, kurioje situacijoje ir koku mastu toks interesų konfliktas atsirastų. Skundo pateikėjas nepateikė jokių faktinių aplinkybių, kuriomis būtų galima pagrįsti tikrą ar akivaizdų interesų konfliktą, susijusį su ad hoc etikos komiteto įvertintomis situacijomis ir jo nuomonėmis dėl buvusių Komisijos narių veiklos einant pareigas.

31. Be to, ji nurodė, kad visų trijų asmenybių, pasirinktų ad hoc etikos komiteto nariais, karjera ir profilis yra didesni nei bet kokie įtarimai. Komisija nurodė, kad ji negali sutikti su skundo pateikėjų nuomone, t. y. abejoti ad hoc etikos komiteto narių sąžiningumu [5] ir remtis interesų konflikto atsiradimu, nepateikdama pagrindžiančių argumentų. Taigi Komisija atmeta tai, ką ji vadina skundo pateikėjo pateikta painiava tarp ad hoc etikos komiteto nario sąžiningumo ir to, kad jis gali teikti teisinės konsultacijas tam tikriems klientams.

32. Dėl Komisijos pozicijos dėl to, kad advokatų kontora, kurioje dirba A narys, nėra prisijungusi prie Skaidrumo registro, Komisija nurodė, kad ir Komisija, ir Europos Parlamentas ragina tuos, kurie nori dalyvauti Europos sprendimų priėmimo procese, savanoriškai užsiregistruoti Skaidrumo registre. Tačiau registruotis Skaidrumo registre nėra privaloma. Todėl tai, kad advokatų kontora neįregistruota, savaime negali būti laikoma keliančia abejonių dėl advokatų, dirbančių šiose advokatų kontorose, nepriklausomumo ir sąžiningumo.

33. Dėl Komisijos pozicijos dėl A nario nepriklausomumo vertinant galimus interesų konfliktus, susijusius su buvusiais Komisijos nariais, Komisija nurodė, kad ad hoc etikos komitetas yra trijų narių organas, kuris dirba kolegialiai ir iš esmės turi įvertinti, ar buvusių Komisijos narių numatoma veikla po tarnybos yra suderinama su Sutartimi ir elgesio kodeksu. Komisijos nuomone, nebuvo pateikta jokių (skundų pateikėjų) pagrindžiančių įrodymų, kad esama realių ar akivaizdžių interesų konfliktų, susijusių su ad hoc etikos komiteto įvertintomis situacijomis ir jo nuomonėmis dėl buvusių Komisijos narių veiklos po tarnybos.

34. Tada Komisija pareiškė, kad ad hoc etikos komiteto nariai veikia visiškai nepriklausomai ir prisideda prie ad hoc etikos komiteto analizės ir nuomonių, atsižvelgdami tik į ad hoc etikos komiteto kompetenciją ir būtinybę įvertinti buvusių Komisijos narių veiklos einant pareigas

suderinamumą su Sutartimis ir Komisijos narių elgesio kodeksu. Ad hoc etikos komiteto veikla ir bet kokia profesinė veikla, teikiant teisinės konsultacijas advokatų kontoros klientams, nėra nei ryšio, nei kišimosi.

35. Dėl skundo pateikėjų argumento, kad Komisijai trūko informacijos apie advokatų kontoros, kurioje dirbo A narė, klientų tapatybę, Komisija nurodė, kad nemato jokios priežasties nerimauti dėl to, kad ji nėra informuota apie minėtos advokatų kontoros klientų tapatybę. Ji nurodė, kad, kaip Komisija jau paaiškino skundo pateikėjui, interesų konfliktų rizika, kuri turi būti atmesta, kiek tai susiję su Komisijos narių postų veikla, yra susijusi su ankstesnėmis Komisijos narių atsakomybės sritimis. Tai, kad vienas iš privačių subjektų, kuriems šiuo metu dirba buvęs Komisijos narys, gali būti vienos ar kitos advokatų kontoros klientas, nekelia interesų konfliktų ar nesuderinamumo su Sutartyje arba Komisijos narių elgesio kodekse nustatytais įsipareigojimais rizikos. Be to, skundo pateikėjai šį tvirtinimą laiko hipotetine galimybe, nepateikdami jokio konkretaus elemento, kuris galėtų parodyti konkretų konfliktą dėl šio ad hoc etikos komiteto nario.

36. Savo pastabose dėl Komisijos nuomonės skundo pateikėjai pirmiausia pakartojo, kad jų skundas visų pirma susijęs su reikalavimu, kad ad hoc etikos komiteto nariai būtų nepriklausomi ir laikytųsi nepriekaištingos profesinės veiklos. Skundo pateikėjo nuomone, pakartotinis A nario paskyrimas pažeidė šį reikalavimą.

37. Skundo pateikėjas paaiškino, kad jo skundas susijęs tik su vienu komiteto nariu, A nariu, o ne su visu ad hoc etikos komitetu [6] .

38. Skundo pateikėjas nurodė, kad pagal EBPO pateiktą interesų konflikto apibrėžtį [7] reikėtų spręsti interesų konfliktų rizikos klausimą. Šiomis aplinkybėmis nėra svarbu reikalauti įrodyti, kad iš tikrųjų buvo piktnaudžiaujama. Kitaip tariant, interesų konfliktų atveju tikslinga laikytis atsargumo principo. Tokio organo kaip ad hoc etikos komitetas atveju Komisija interesų konfliktų atveju turėtų laikytis ypač mažos rizikos atsargumo principo.

39. Skundo pateikėjai nurodė, kad A nario profesinis vaidmuo nesuderinamas su jo vaidmeniu ad hoc etikos komitete. Jie tvirtino, kad interesų konflikto rizika kyla tada, kai A narė atlieka abi šias funkcijas. Todėl A narys nėra tinkamas kandidatas į ad hoc etikos komiteto narius.

40. Skundo pateikėjai nurodė, kad jie nebandė pateikti ir nemano, kad būtina pateikti tikslią informaciją, įrodančią konkretų interesų konflikto atvejį, susijusį su valstybės narės A įvertintomis situacijomis ar pateiktomis nuomonėmis, kai jie yra ad hoc etikos komiteto nariai. Skundo pateikėjo teigimu, skundo dalykas yra tas, kad interesų konfliktų rizika kyla, kai A narė, kuri dirba advokatų kontoroje, kurios specializacija yra „vyriausybės santykiai“, ir kuri atstovauja verslo klientų interesams savo buvusiems kolegoms Komisijoje, taip pat yra įpareigota įvertinti interesų konfliktų riziką, kai Komisijos nariai pereina į pramonę ar lobistinę veiklą.

41. Be to, skundo pateikėjai teigė, kad Komisija laikosi nuomonės, kad, nesant įrodymų, patvirtinančių faktinį interesų konfliktą, tokio buvimo negali būti. Skundo pateikėjai tvirtina, kad tai yra pernelyg ribojanti įrodinėjimo pareiga. Viešosios spaudos ir ES piliečių, kurie išreiškė

savo nepasitikėjimą Parlamento nario A paskyrimu, požiūriu, atrodo, kad esama gana akivaizdaus interesų konflikto pavojaus, kai įmonių teisininkas ir (arba) lobistas, kuris, kaip žinoma, klientų vardu susitinka su savo buvusiais Komisijos kolegomis, paskiriamas į etikos komitetą, kuriam pavesta spręsti etines „sukamųjų durų“ (ir už jos ribų) reiškinio pasekmes.

42. Atrodo, kad, skundo pateikėjų teigimu, teisinė perspektyva taip pat leidžia daryti šią išvadą. 2008 m. Komisija, remdamasi Pareigūnų tarnybos nuostatu 16 straipsniu dėl interesų konfliktų pasibaigus tarnybos laikotarpiui prevencijos, nustatė tam tikrus apribojimus A darbo vietai persikelti į didelę advokatų kontorą, t. y. nesikišti į jokią bylą ar bylą, kurią nagrinėjo A nario tarnyba Komisijoje, o Parlamento narys A buvo atsakingas už šią tarnybą, ir vienerius metus susilaikyti nuo bet kokių profesinių ryšių su buvusiais kolegomis. Akivaizdu, kad, skundo pateikėjų teigimu, šie apribojimai buvo nustatyti dėl to, kad Komisija pripažino, jog esama pavojaus, kad jo naujas darbas pagrindinėje advokatų kontoroje sukels konfliktą su teisėtais Komisijos interesais.

43. Dėl Komisijos pastabos, kad „... trijų asmenybių, pasirinktų ad hoc etikos komiteto nariais, karjera ir profilis viršija bet kokius įtarimus ir Komisija negali sutikti su skundo pateikėjo pozicija kvestionuoti jų sąžiningumą...“, skundo pateikėjai pareiškė manantys, kad ad hoc etikos komiteto nariai kažkaip „virš įtarimų“, labai stebina ir sunkiai ginami. Jei Komisija galėtų paprasčiausiai remtis asmens moraliniu nekaltumu, t. y. tuo, kad asmuo gali būti „aukštesnis už įtarimą“, tuomet nereikia jokių taisyklių ar gairių dėl narystės etikos komitete. Tada skundo pateikėjai tvirtino, kad jų skundas yra susijęs su A nario A pakartotinio paskyrimo į ad hoc etikos komitetą tinkamumu, o Komisija, pažeisdama ad hoc etikos komiteto narystės taisykles, tai darydama." Jie tvirtino, kad jų skundas nesusijęs su Parlamento nario A asmeniniais etiniais įgaliojimais.

44. Dėl Komisijos nuomonės, kad ad hoc etikos komiteto nariai veikia visiškai nepriklausomai ir prisideda prie ad hoc etikos komiteto analizės ir nuomonių, atsižvelgdami tik į ad hoc etikos komiteto kompetenciją ir būtinybę įvertinti buvusių Komisijos narių veiklos pasibaigus tarnybos laikui atitiktį Sutartims ir Komisijos narių elgesio kodeksui, ir kad tarp ad hoc etikos komiteto veiklos ir bet kokios profesinės veiklos, kuria, kaip advokatas, teikiamos teisinės konsultacijos advokatų kontoros klientams, nėra jokio ryšio ar kišimosi tarp ad hoc etikos komiteto veiklos ir bet kokios profesinės veiklos, kuria advokatų kontoros klientams teikiamos teisinės konsultacijos, skundo pateikėjai atkreipė dėmesį į tai, kad šis požiūris dar kartą atrodo pagrįstas įsitikinimu, kad A narys A yra moraliai pažeidžiamas. Komisija paprasčiausiai tvirtina, kad A narė veikia visiškai nepriklausomai, neatsižvelgdama į kitus interesus. Skundo pateikėjai paklausė, kokių pagrindų Komisija gali tuo įsitikinti? Ar, skundo pateikėjams paprašius, Komisija išsamiai ištyrė kiekvieną ad hoc etikos komiteto nuomonę ir nurodė jas kartu su išsamiu A narių advokatų kontoros klientų sąrašu, kad nustatytų, ar nėra dubliavimosi?

45. Skundo pateikėjai taip pat pažymėjo, kad pati Komisija atskleidė, jog A narė A du kartus susitiko su Teisės tarnyba, kad pateiktų teisinę nuomonę dėl siūlomos Tabako gaminių direktyvos, kartu turėdama tabako įmonę kaip klientą. Tai darydama, pareiškėjų teigimu, A narė pateikė teisinę nuomonę apie konkretų teisės aktą viešosios politikos formavimo institucijai kliento, turinčio gilių komercinių interesų, susijusių su tos konkrečios direktyvos turiniu, vardu.

Tada skundo pateikėjai primygtinai reikalavo, kad bet kuris advokatas arba asmuo, susipažinęs su teisine sistema ar politikos formavimo pasauliu, žinotų, kad ir sutartis, ir teismų praktika yra atvira skirtingiems ir dažnai prieštaringsiems teisiniams aiškinimams. Be to, narys A advokatų kontora siūlo ir teikia tokias lobistines paslaugas klientams, vadinant šias paslaugas „vyriausybės ryšiais“ ir „viešąja politika“ (kurios A narys specializuojasi). Šios paslaugos apima siūlymą valstybės tarnautojams pateikti esamo ar siūlomo įstatymo teisinį aiškinimą, kuris yra palankus verslo kliento interesams. Atitinkama advokatų kontora reklamuoja tokią paslaugą savo interneto svetainės „politinės propagavimo strategijos“ puslapyje, kuriame potencialiems klientams nurodoma, kad „galite susidurti su reglamentavimo raidos ar politinio sprendimo, kuris kelia grėsmę pačiam jūsų verslo pobūdžiui, perspektyva“ ir kad atitinkama advokatų kontora gali padėti „formuoti įstatymus ir politiką, kai ji vystosi“, „susitardama su vyriausybe ar ES institucijomis“.

46. Skundo pateikėjai taip pat pateikė pastabų dėl Komisijos nuomonės, kad A narė nevaidino jokio vaidmens pradedant OLAF tyrimą dėl buvusio Komisijos nario J. Dalli. Skundo pateikėjai pažymėjo, kad, remiantis OLAF ataskaita, tabako bendrovė, kuri informavo Komisiją apie savo susirūpinimą dėl buvusio Komisijos nario J. Dalli, paliudijo, kad „susisiejo su A nariu (advokatų kontoros pavadinimas), kad gautų patarimą. Mūsų prašymu jis susisiekė (vyresnysis Komisijos pareigūnas) ir mes pateikėme rašytinę ataskaitą šiuo klausimu.“ Tai rodo, kad tabako bendrovė susisiekė su A nariu kaip teisininku ir (arba) lobistu. Jos nurodė, kad daro tokią išvadą remdamosi tuo, kad didelėms korporacijoms nėra įprasta gauti nemokamas tarptautinių advokatų kontorų konsultacijas; paprastai tokia korporacija kaip klientas ieško ir gauna tokį patarimą.

47. Apibendrinami savo poziciją, skundo pateikėjai teigė nemanantys, kad Komisijos nuomonė paneigė jų skundo punktus ir argumentus. Jų nuomone, jų skundas yra visas. Jie tvirtino, kad netikslinga buvusiam Komisijos pareigūnui, kuris dabar atstovauja verslo klientų interesams, patarti dėl Komisijos narių veiklos etinių pasekmių. Atsižvelgdami į savo konkuruojančius vaidmenis, jie primygtinai reikalavo, kad A narystė ad hoc etikos komitete keltų būdingą interesų konflikto riziką.

Ombudsmeno vertinimas

48. Ombudsmenas pirmiausia pažymi, kad skundo pateikėjas nekvestionuoja Parlamento nario A asmeninių etikos požymių (žr. šio sprendimo 43 punktą). Ombudsmenė taip pat primygtinai reikalauja, kad jos tyrimas nebūtų susijęs su A nario asmeniniais etiniais įgaliojimais. Iš tiesų, kaip bus matyti iš toliau pateiktos analizės, A nario asmeniniai etiniai įgaliojimai nėra svarbūs analizuojant šį klausimą.

49. Komisijos sprendimo, kuriuo įsteigiamas ad hoc etikos komitetas, 4 straipsnyje teigiama, kad ad hoc etikos komiteto narių skyrimas reikalauja jų „priklausomumo, *nepriekaištingo profesinio elgesio, taip pat gerų žinių apie esamą Komisijos teisinę sistemą ir darbo metodus*“.

[8] Komisija privalo užtikrinti, kad visi ad hoc etikos komiteto nariai atitiktų šiuos kriterijus.

50. Nepriklausomumo sąvoka, vartojama Komisijos sprendime, kuriuo įsteigiamas ad hoc etikos komitetas, apima būtinybę užtikrinti, kad visi ad hoc etikos komiteto nariai nepatektų į interesų konfliktą.

51. Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (EBPO) *interesų konfliktą apibrėžė kaip „valstybės pareigūno viešųjų pareigų ir privačių interesų konfliktą, kai valstybės pareigūnas turi privataus pajėgumo interesų, kurie galėtų netinkamai paveikti jo oficialių pareigų ir pareigų vykdymą“*. Ombudsmenas mano, kad ši apibrėžtis yra tinkama šio tyrimo tikslais. Ji pažymi, kad sąvoka „valstybės pareigūnas“ turėtų būti suprantama kaip taikoma ad hoc etikos komiteto nariams, kai jie atlieka ad hoc etikos komiteto narių pareigas.

52. Ombudsmenas pažymi, kad Komisija teigė (žr. šio sprendimo 30 punktą), kad tam, kad skundo pateikėjo įtarimai būtų pagrįsti, reikėtų nurodyti, kokia situacija ir koku mastu toks interesų konfliktas egzistuoja. Ji pridūrė, kad skundo pateikėjas nepateikė jokio faktinio elemento, kuriuo būtų galima pagrįsti realų ar akivaizdų interesų konfliktą.

53. Ombudsmenas visų pirma pabrėžia, kad interesų konfliktas, susijęs su ad hoc etikos komiteto nariu, būtų problemiškas, neatsižvelgiant į jo mastą.

54. Dėl situacijų, kai kiltų interesų konfliktas, ombudsmenas pažymi, kad skundo pateikėjas teigia, jog A narys, kaip pagrindinės advokatų kontoros advokatas, veikia kaip „lobistas“. Komisija ginčija šį A narės darbo aprašymą. Tačiau ombudsmenas pažymi, kad nepaisant to, ar terminas „lobistas“ gali būti vartojamas Parlamento nario A darbui apibūdinti, neginčijama, kad A narys, kreipdamasis į Komisiją, atstovauja privatiems interesams. Ombudsmenas pažymi, kad skundo pateikėjai 2011 m. rugsėjo mėn. ir 2012 m. rugsėjo mėn. pateikė Parlamento nario A susitikimo su Komisijos Teisės tarnybos pareigūnais, atstovaujančiais tabako bendrovės interesams, pavyzdžių. Komisija neginčija šio faktinio teiginio, bet tiesiog tvirtina, kad A narės ryšiai su Komisijos Teisės tarnyba buvo susiję tik su teisiniais klausimais, susijusiais su Tabako direktyva, ir kad dėl to šie ryšiai nebuvo „lobizmas“. Taigi neginčijama, kad A narė susisiektų su Komisijos tarnybomis, „atstovaujančiomis“ privačių šalių interesams Komisijoje.

55. Net jei toks A nario (teisinis) atstovaujamas darbas nėra vadinamas lobistine veikla, tai kelia problemų dėl toliau nurodytų priežasčių.

56. Ombudsmenas dar kartą pažymi, kad egzistuoja faktinis interesų konfliktas, kai yra *„viešojo pareigūno viešųjų pareigų ir privačių interesų konfliktas, kai valstybės pareigūnas turi privataus pajėgumo interesų, kurie galėtų netinkamai paveikti jo oficialių pareigų ir pareigų vykdymą“* (pabraukta mano). Tai, ar valstybės tarnautojas iš tikrųjų pakeičia savo elgesį dėl interesų konflikto, neturi reikšmės nustatant, ar egzistuoja interesų konfliktas tarp valstybės pareigūno privačių interesų ir viešųjų interesų, kuris *galėtų* netinkamai paveikti šio asmens tarnybines pareigas ir pareigas. Nustatant, ar egzistuoja interesų konfliktas, svarbiausia yra galimybė ar net tikimybė, kad valstybės tarnautojo elgesiui *gali* daryti įtaką privatūs interesai. Nors bet koks konkretus interesų konflikto pavyzdys, iš tikrųjų pakeičiantis valstybės pareigūno elgesį, iš tiesų būtų labai rimtas, tai, kad tokio pavyzdžio nėra, neturi reikšmės nustatant, ar yra interesų konfliktas, ar jo nėra.

57. Todėl nėra svarbu, kad Komisija siūlytų skundo pateikėjams, kad jie nepateikė jokių faktinių aplinkybių, pagrindžiančių realų ar akivaizdų interesų konfliktą, susijusį su (jau) ad hoc etikos komiteto įvertintomis situacijomis (žr. šio sprendimo 30 punktą). Ombudsmenas pažymi, kad gali būti, kad visos tokios situacijos buvo tinkamai įvertintos.

58. Veikia svarbu paklausti, ar A nario atstovaujamų privačių interesų pobūdis *galėtų* turėti įtakos sprendimui, priimtam atsižvelgiant į jo vaidmenį ad hoc etikos komitete.

59. Kalbant apie specifinį A nario vaidmens privačiame sektoriuje pobūdį, Ombudsmenas supranta A nario atstovaujamąjį teisinį darbą nuo paprasčiausio informacijos rinkimo iš Komisijos pareigūnų kliento vardu iki siekio įtikinti Komisijos pareigūnus kliento vardu pateikti teisinius argumentus. Kad galėtų sėkmingai atlikti savo darbą, atstovaujantį klientų (teisiniams) interesams Komisijoje, A narys pirmiausia turi turėti galimybę susisiekti su Komisijos darbuotojais. Iš tiesų A narė anksčiau siekė ir gavo tokią prieigą ir tikėtina, kad tai darys toliau. Nors, žinoma, bet kuriam visuomenės nariui turėtų būti leidžiama prašyti Komisijos darbuotojų dėl susitikimų, pagrįsta manyti, kad asmens prieigos **lygis gali** būti netinkamai paveiktas dėl to, kad asmuo daro didelę įtaką Komisijos narių galimybėms įsidarbinti pasibaigus kadencijai. Apibendrinant pažymėtina, kad tai, jog A narys dalyvaus nustatant Komisijos narių įsidarbinimo perspektyvas, yra didelė našta Komisijos darbuotojams, kurie susiduria su A nariu kaip klientams atstovaujantis advokatas.

60. Apibendrinant galima teigti, kad kai kurie darbuotojai gali nenorėti susirinkti su A nariu, atsižvelgiant į jo nuolatinį vaidmenį ad hoc etikos komitete.

61. Taip pat negalima atmesti galimybės, kad konkrečiais klausimais darbuotojai gali būti mažiau linkę atmesti A narės argumentus, kai jis atlieka savo darbą, atstovaujantį klientų (teisiniams) interesams Komisijoje.

62. Be to, A nario prašymu darbuotojai gali būti mažiau linkę nepateikti naudingos informacijos ir įžvalgų apie Komisijos darbą.

63. Apibendrinant, vėlgi tai, kad A narys dalyvaus nustatant Komisijos narių įsidarbinimo perspektyvas, yra didelė našta Komisijos darbuotojams, kurie susiduria su A nariu kaip klientams atstovaujantis advokatas.

64. Vien tai, kad tokia *rizika* egzistuoja, yra problemiška. Nepakanka konstatuoti, kad pirmiau nurodyti galimi scenarijai (dar) neįvyko. Veikia pakanka pažymėti, kad pagrįstai baiminamasi, jog jie *gali* įvykti atsižvelgiant į A nario, atstovaujančio privatiems interesams, pobūdį ir jo vaidmens ad hoc etikos komitete pobūdį.

65. Pirmiau nurodyti galimi scenarijai turi tiesioginį poveikį nustatant, ar A narė pati susiduria su interesų konfliktu. Skirdama A ad hoc etikos komiteto narį, Komisija pats nusprendžia dėl asmenų, kurie galėjo turėti tiesioginės įtakos A nario sėkmei ar nesugebėjimui atstovauti jo klientų teisiniams interesams Komisijoje, perspektyvų pasibaigus darbo laikotarpiui.

Neatsižvelgiant į bet kurio ad hoc etikos komiteto nario asmeninius etinius įgaliojimus, negalima užtikrinti, kad bet kuris toks narys negalėtų netyčia būti atleistas nuo baudų, palyginti su tais, kurie gina jo privačius interesus, ir atvirkščiai.

66. Šiuo atžvilgiu Ombudsmenas pabrėžia, kad interesų konflikto sąvoka siekiama užtikrinti, kad neatsirastų situacijų, kai asmuo, vykdydamas viešąją funkciją, *galėtų* būti paveiktas privačių interesų. Interesų konflikto sąvoka siekiama išspręsti tik tokios įtakos atsiradimo galimybę. Taigi, jei asmuo atstovauja privatiems interesams, kuris *gali* turėti įtakos jo pareigų ad hoc etikos komitete vykdymo būdai, tas asmuo neturėtų būti skiriamas į ad hoc etikos komitetą.

67. Ombudsmenas, atsižvelgdamas į pirmiau pateiktą analizę, mano, kad A narys atstovauja privatiems interesams, o tai gali neigiamai paveikti jo pareigų ad hoc etikos komitete vykdymo būdą.

68. Darydamas šią išvadą ombudsmenas taip pat atidžiai išnagrinėjo visus skundo pateikėjo ir Komisijos pateiktus argumentus dėl to, kad A narės advokatų kontora nėra įtraukta į Skaidrumo registrą. Ombudsmenas pažymi, kad jei atitinkama advokatų kontora būtų nusprendusi prisijungti prie Skaidrumo registro, tai jokių būdu nesumažintų pirmiau minėtų ombudsmeno nustatytų problemų. Ombudsmenas nemano, kad tai, jog nario A advokatų kontora nėra įtraukta į Skaidrumo registrą, jokių būdu neturi lemiamos reikšmės ankstesniame punkte pateiktai išvadai.

69. Kalbant apie išsamius skundo pateikėjų ir Komisijos argumentus, susijusius su A narės vaidmeniu Komisijai pateikiant susirūpinimą dėl buvusio Komisijos nario J. Dalli, ombudsmenas mano, kad svarbu tik atkreipti dėmesį į tai, kas išdėstyta toliau. Ombudsmenas pažymi, kad, pasak skundo pateikėjų (žr. šio sprendimo 46 punktą), tabako bendrovė paliudijo, kad ji susisiekė su savo advokatų kontoros nariu A, kad „gautų patarimų“ (apie tai, kaip išspręsti jos susirūpinimą dėl įtariamų buvusio Komisijos nario J. Dalli veiksmų). Tabako bendrovė taip pat nurodė, kad jos prašymu A narys susisiekė su vyresniuoju Komisijos pareigūnu dėl tabako bendrovės susirūpinimo. Tai rodo, ombudsmenas pažymi, kad tabako bendrovė susisiekė su Parlamento nariu A kaip teisininku. Todėl Ombudsmenas mano, kad A narys, kaip buvęs pareigūnas, susisiekė su Komisija ir nesuvokiamas, ir naivus.

70. Kalbant apie išsamius skundo pateikėjų argumentus, susijusius su tuo, kad neįmanoma nustatyti A nario ir jo advokatų kontoros klientų, pakanka pažymėti, kad net vienas A narės pavyzdys, susisiekiantis su Komisija jam atstovaujant privatiems interesams, būtų problemiškas. Kaip ji pažymėjo 53 punkte, tokio interesų konflikto mastas neturi reikšmės. Neturėtų būti toleruojami jokie interesų konfliktai, susiję su ad hoc etikos komiteto nariais. Šiuo atžvilgiu Komisija ir skundo pateikėjai nesutaria dėl to, kad A narė du kartus susitiko su Komisijos Teisės tarnyba, kad pateiktų teisinę nuomonę dėl siūlomos Tabako gaminių direktyvos, kartu turėdama tabako įmonę kaip klientą. Todėl Ombudsmenas, norėdamas padaryti išvadą dėl šio teiginio, nemano, kad būtina toliau nagrinėti šį klausimą.

71. 2013 m. lapkričio 26 d. Ombudsmenas nusiuntė laišką Komisijos pirmininko pavaduotojui

M. Šefčovič, kuriame išdėstė pirmiau išdėstytus argumentus ir pažymėjo, kad šie argumentai galėtų pagrįsti galimą būsimos rekomendacijos Komisijai projektą, kuriame prašoma atšaukti A nario skyrimą į ad hoc etikos komitetą.

72. 2013 m. gruodžio 18 d. vidurdienio spaudos konferencijoje Komisija nurodė, kad nusprendė pakeisti A narį ad hoc etikos komiteto nariu. Ji pridūrė, kad A narys neseniai pranešė Komisijai, kad nori atsistatydinti ad hoc etikos komiteto nariu. Komisijos pirmininkas padėjo nariui A už svarbų vaidmenį per ketverius metus teikiant nepriklausomas ir nešališkas konsultacijas. Komisija taip pat patvirtino, kad palankiai vertina kitų dviejų ad hoc etikos komiteto narių, kurie, jos teigimu, sutiko toliau eiti ad hoc etikos komiteto narių pareigas, darbą.

73. Be to, 2013 m. gruodžio 18 d. ombudsmenas paskelbė pranešimą spaudai, kuriame palankiai įvertino Komisijos sprendimą paskirti naują ad hoc etikos komiteto vadovą. Ji nurodė: „Kilo pavojus Komisijos ad hoc etikos komiteto patikimumui. Džiaugiuosi, kad Komisija atsižvelgė į mano patarimą paskirti naują vadovą. Buvo sunku teigti, kad ankstesnio vadovo su klientu susijusi veikla nesukėlė galimo interesų konflikto. Svarbu, kad dabar būtų galima išsklaidyti Europos visuomenės įtarimus.“

74. Skundo pateikėjai taip pat 2013 m. gruodžio 18 d. paskelbė pranešimą spaudai, kuriame palankiai įvertino Komisijos sprendimą vadovautis Ombudsmeno patarimu ir pakeisti Komisijos ad hoc etikos komiteto pirmininką A narį A. Jie pridūrė, kad A narys niekada neturėjo būti paskirtas 2009 m., jau nekalbant apie tai, kad 2012 m. jis buvo pakartotinai paskirtas. Jos teigė, kad šokiruoja tai, jog Komisija taip nepastebėjo interesų konfliktų rizikos šioje byloje, net jei skundo pateikėjai išreiškė susirūpinimą. Jie pridūrė, kad ši „atsiprašau saga“ turėtų išprovokuoti didmeninę peržiūrą, kaip Komisija sprendžia interesų konfliktų klausimus.

75. Atsižvelgdamas į ryžtingus Komisijos veiksmus, susijusius su skundo pateikėjų tvirtinimais dėl A nario skyrimo ad hoc etikos komitetui, Ombudsmenas mano, kad Komisija išsprendė šį skundo aspektą.

B. Įsakymas ir susijęs tvirtinimas, kad ad hoc etikos komitetas nėra pakankamai skaidrus

76. Skundo pateikėjas teigė, kad ad hoc etikos komiteto veikla nėra pakankamai skaidri. Jie primygtinai reikalavo, kad Komisija patvirtintų aktyvią skaidrumo politiką, pagal kurią būtų a) internete skelbiami ad hoc etikos komiteto narių gyvenimo aprašymai ir interesų deklaracijos, kaip tai daroma Komisijos specialiųjų patarėjų atveju; b) didinti ad hoc etikos komiteto narių ir jo sprendimų skaidrumą internete.

77. Ombudsmenui pateiktoje nuomonėje Komisija nurodė, kad savo EUROPA interneto svetainėje ji skirs specialų puslapį ad hoc etikos komitetui, kuriame paskelbs Komisijos sprendimą, kuriuo įsteigiamas ad hoc etikos komitetas, ir sprendimus dėl ad hoc etikos komiteto narių skyrimo. Jame taip pat bus pateikti jų gyvenimo aprašymai, taip pat garbės pareiškimas, patvirtinantis, kad tarp jų, kaip ad hoc etikos komiteto narių, pareigų ir kitos veiklos ar interesų

nėra interesų konfliktų. Komisija nurodė, kad ji taip pat svarsto galimybę paskelbti ad hoc etikos komiteto oficialių nuomonių ištrauką (kartu apsaugant asmens duomenis).

78. Savo pastabose dėl Komisijos nuomonės skundo pateikėjai palankiai įvertino siūlomas pastangas didinti ad hoc etikos komiteto skaidrumą. Tačiau jos pažymėjo, kad pareiškimų, kuriuose nurodoma, kad tokiam tinklalapyje nėra interesų konfliktų, paskelbimas nepakeičia to, kad ad hoc etikos komiteto nariams iš tikrųjų neįkyla interesų konfliktų rizika. Be to, jos nurodė, kad kadangi ad hoc etikos komiteto nario klientai yra labai svarbūs nustatant galimus interesų konfliktus, tokiam tinklalapyje turėtų būti pateikta išsami nario klientų deklaracija. Skundo pateikėjai pasiūlė, kad šio tinklalapio sukūrimas turėtų būti dalis proceso, kuriuo siekiama išsiaiškinti, kas yra interesų konflikto rizika, ir platesnio įsipareigojimo laikytis tvirtesnio požiūrio, kuris turėtų apimti procesą, kurį Komisija laikysis siekdama įvertinti tokią riziką ir užkirsti jai kelią, nustatymą.

Ombudsmeno vertinimas

79. Ombudsmenė atkreipia dėmesį į Komisijos įsipareigojimą ad hoc etikos komitetui skirti specialų puslapį savo EUROPA interneto svetainėje, kuriame būtų skelbiami atitinkami Komisijos sprendimai, kuriais įsteigiamas ad hoc etikos komitetas ir skiriami jo nariai, jų gyvenimo aprašymai, taip pat garbės deklaracija, patvirtinanti, kad tarp jų, kaip ad hoc etikos komiteto narių, pareigų ir kitos jų veiklos ar interesų nėra interesų konfliktų. Komisija nurodė, kad ji taip pat svarsto galimybę paskelbti ad hoc etikos komiteto oficialių nuomonių ištrauką (kartu apsaugant asmens duomenis). Ombudsmenas mano, kad įgyvendinus šį įsipareigojimą gali būti gerokai padidintas ad hoc etikos komiteto narių ir ad hoc etikos komiteto sprendimų skaidrumas. Šiuo atžvilgiu, nors Ombudsmenas mano, kad nereikia tolesnių tyrimų dėl šio skundo aspekto, Ombudsmenas mano, kad tikslinga pateikti papildomą pastabą.

C. Teiginys, kad Komisija turėtų įsteigti nepriklausomą etikos komitetą

80. Skundo pateikėjai mano, kad ilgainiui Komisija turėtų įsteigti nepriklausomą etikos komitetą, kuriam būtų suteikti platesni ir geriau apibrėžti įgaliojimai nei esamas ad hoc etikos komitetas, kuris visų pirma nagrinėja klausimus, susijusius su pasibaigus tarnybos laikui. Jie teigia, kad šis komitetas turėtų būti visiškai nepriklausomas ir sudarytas iš viešojo administravimo etikos ekspertų.

81. Ombudsmenui pateiktoje nuomonėje Komisija paaiškino, kad ji anksčiau siūlė įsteigti Tarpinstitucinę patariamąją grupę viešojo gyvenimo standartų klausimais [9], kuri būtų įgaliota konsultuoti dėl institucijai taikomų bendrųjų profesinės etikos principų, kartu atmetant galimybę stebėti atskirus atvejus [10]. Šis projektas nebuvo remiamas Tarybos ir Europos Parlamento. Taigi 2003 m. spalio 21 d. Komisija nusprendė įsteigti savo ad hoc etikos komitetą. Šio komiteto kompetencija buvo išplėsta 2011 m. Komisijai priėmus naują Komisijos narių elgesio kodeksą, kuris šiuo metu apima konsultacinę kompetenciją, susijusią su buvusių Komisijos narių veiklos

pasibaigus tarnybos laikui suderinamumu ir veiklos pertraukos laikotarpiu, taip pat galimybe Pirmininko prašymu teikti nuomones bet kokių bendrų etinių klausimų, susijusių su Komisijos narių elgesio kodekso aiškinimu. Todėl Komisija mano, kad ji turi griežtą kodeksą ir kad dabartinėmis jos taisyklėmis ir procedūromis užtikrinama, kad būtų taikomi aukšti etikos standartai.

82. Savo pastabose dėl Komisijos nuomonės skundo pateikėjai pažymėjo, kad tai, jog 2000–2003 m. Taryba ir Parlamentas nepritarė tarpinstituciniam etikos organui, netrukdo Komisijai vietoj veikiančio ad hoc etikos komiteto įsteigti tinkamai nepriklausomą Komisijos etikos komitetą.

83. Skundo pateikėjai savo 2013 m. gruodžio 18 d. pranešime spaudai, reaguodama į A nario pakeitimą, pareikalavo, kad Komisijos ad hoc etikos komitetas būtų pakeistas visiškai nepriklausomu etikos komitetu, kurio nariai būtų iš nacionalinės etikos administracijos ekspertų. Jie pridūrė, kad tokie asmenys neturėtų turėti istorijos Komisijoje.

Ombudsmeno vertinimas

84. Ombudsmenė mano, kad per anksti pareikšti nuomonę dėl šio teiginio, atsižvelgiant į naujausius pokyčius, susijusius su A nario pavadavimu. Ji svarstys, ar šį klausimą tikslinga nagrinėti atsižvelgiant į būsimus pokyčius, susijusius su atnaujinto ad hoc etikos komiteto veikimu. Todėl šiuo metu nėra pagrindo atlikti papildomų tyrimų dėl trečiojo reikalavimo.

D. Išvados

Remdamasis savo tyrimais dėl šio skundo, ombudsmenas jį užbaigia pateikdamas tokią išvadą:

Komisija, pakeisdama narį A ad hoc etikos komiteto nariu, ėmėsi būtinų veiksmų, kad išspręstų pirmąjį įtarimą dėl A nario pakartotinio skyrimo į ad hoc etikos komitetą.

Nebereikia atlikti papildomų tyrimų dėl antrojo kaltinimo ir antrojo bei trečiojo reikalavimų.

Apie šį sprendimą bus pranešta Komisijai ir skundo pateikėjui.

Papildoma pastaba

Komisija turėtų laikytis savo įsipareigojimo savo svetainėje EUROPA sukurti specialų puslapį, susijusį su ad hoc etikos komitetu ir jo darbu.

Emily O'Reilly

Priimta Strasbūre 2013 m. gruodžio 19 d.

[1] Ad hoc etikos komitetas įsteigtas 2003 m. spalio 21 d. Komisijos sprendimu C(2003) 3750.

[2] Galima rasti adresu http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/pdf/code_conduct_en.pdf.
[Nuoroda]

[3] Bet koks toks Komisijos sprendimas būtų grindžiamas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 245 straipsniu. SESV 245 straipsnyje nustatyta, kad Komisijos nariai susilaiko nuo bet kokių su jų pareigomis nesuderinamų veiksmų. Ji priduria, kad įstojusios į Komisiją jos išskilmingai įsipareigoja tiek kadencijos metu, tiek jai pasibaigus laikysis su tuo susijusių įsipareigojimų, visų pirma savo pareigos sąžiningai ir diskretiškai elgtis nustoję eiti pareigas, sutikdami eiti tam tikras pareigas ar gauti tam tikrą naudą. Pažeidus šiuos įsipareigojimus, Teisingumo Teismo gali būti paprašyta nuspręsti, kad atitinkamas komisaras, atsižvelgiant į aplinkybes, privalo išeiti į pensiją pagal 247 straipsnį arba iš jo atimta teisė į pensiją ar kitas išmokas.

[4] 2012 m. gruodžio mėn. trijų ad hoc etikos komiteto narių įgaliojimai buvo atnaujinti antrai trejų metų kadencijai.

[5] Atsižvelgdamas į Komisijos nuomonės, kurioje minimi visi ad hoc etikos komiteto nariai, formuluotę, ombudsmenas mano, kad šiuo atveju būtina pabrėžti, kad nors skundo pateikėjai kelia susirūpinimą dėl A nario narystės ad hoc etikos komitete, jie nekelia abejonių dėl kitų dviejų ad hoc etikos komiteto narių.

[6] Žr. 5 išnašą.

[7] EBPO „interesų konflikto“ apibrėžtis yra tokia: „konfliktas tarp valstybės pareigūno viešųjų pareigų ir privačių interesų, kai valstybės pareigūnas turi privačių interesų, kurie galėtų netinkamai paveikti jo tarnybinių pareigų ir pareigų vykdymą“.

[8] 2003 m. spalio 21 d. Komisijos sprendimas C(2003) 3750

[9] Komisija [COM(2000) 200 galutinis].

[10] [COM(2000) 200 galutinis ir SEC(2000) 2077 galutinis].